

ПРОУЧВАНИЯТА НА ЛЕКАРСТВЕНАТА УПОТРЕБА И ФАРМАКОИКОНОМИКАТА

Доц. Г. Петрова

Общ обект

- Въпросът защо се разглеждат заедно проблемите свързани с лекарствената употреба и фармакоикономиката има своето обяснение от няколко гледни точки. На първо място те имат **общ обект на проучване**, а именно моделите на употреба на лекарства и тяхното приложение.
- Данните за лекарствената употреба са основа за оценка на фармакоикономическите ѝ характеристики. Ако не се познава честотата на употреба, не се познават начините за изчисляване на разходите при употребата на лекарства, не би могло да се приложат фармакоикономическите методи.
- От друга страна данните от фармакоикономическите проучвания предоставят доказателства за обратно повлияване и промяна на характеристиките на употребата. Ако се изчисли, че дадена терапевтична схема или лекарствен продукт са стойностно неефективни или непечеливши могат да се вземат управленчески решения за намаляване или прекратяване на употребата им.

Дефиниции

Лекарствената употреба обхваща маркетинга, дистрибуцията, предписването и употребата на лекарства в обществото, с обръщане на специално внимание на медицинските, социалните и икономически последици

Икономиката е наука, която проучва дефицита и възможността за избор. Методиките, използвани в икономиката са предназначени да отговорят на въпроса: "Как да се преразпределят дефицитните ресурси за да се удовлетворят нуждите"

Фармакоикономиката е описание и анализ на стойността и последиците от здравните грижи и лекарствената терапия.

Измерване на лекарствената употреба

Мерна единица	Предимства	Недостатъци
<p>Обща стойност</p> <p>Обща стойност на терапията</p>	<ul style="list-style-type: none"> - удобна за оценка и сравнение на икономическите аспекти на употребата 	<ul style="list-style-type: none"> - не дава представа за броя на населението използвало лекарството - зависи от инфлацията, системата за дистрибуция, промените в цените, системата за контрол на цените.
<p>Стурални показатели</p> <p>Общ брой на продадените/разпределени лекарства</p> <p>Брой опаковки</p> <p>Брой таблетки и др.</p> <p>Брой дозови форми.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дава представа за броя на населението използвало лекарството; 	<ul style="list-style-type: none"> - варирането на дозовите форми затруднява сравнението; - варират дозовите форми в предписанията; - поради различните терапевтични режими е трудно да се изчисли точния брой на пациентите
<p>Брой на рецептите</p> <p>Брой на предписанията за конкретен пациент за конкретен период от време</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дава представа за навигите на предписване и броя на пациентите използвали лекарството 	<ul style="list-style-type: none"> - предписанията за различните пациенти са различни; - трудно се изчислява точния брой дозови форми за конкретен пациент; - броя на предписаните дозови форми е различен в предписанията
<p>DDD 1000/жители/дневно</p> <p>Средната дневна доза на лекарството, когато се използва за главните терапевтични индикации</p> <p>DDD 100/легла/дневно</p> <p>Същото мярка за различните аптеки</p>	<ul style="list-style-type: none"> - удобен за описване и сравнение моделите на лекарствена употреба; - използва реални данни за продажбите в терапевтични единици ; - позволява сравнение между различни географски области и здравни заведения. 	<ul style="list-style-type: none"> - DDD не е препоръчителна доза, а техническа единица за сравнение; - Стандартните DDD се изчисляват за Скандинавските страни; - Не може да се използва за сравнение употребата при различни възрастови групи, като напр. деца; - В случай на поливалентна лекарствена употреба не дава реална картина.
<p>DD</p> <p>Средна предписвана дневна доза, изчислена въз основа на задка рецепти</p>	<ul style="list-style-type: none"> - представя връзката между предписването и употребата 	<ul style="list-style-type: none"> - Трудно се изчислява в случай на неточно предписване

DDD

$DDD/1000 \text{ души /ден} = \frac{\text{Продажбите (мг)}}{DDD} \times 1000;$
Броя на населението x 365

$\frac{\text{Отпуснати количества (мг)}}{DDD} \times 100$

Брой легла x 365 x Индекс на заетост

Общи области на провеждане на СЪВМЕСТНИ ПРОУЧВАНИЯ

- изчисляване и сравняване вариантите на моделите на предписване – чрез проучване на практиката на предписване могат да се оценят икономически неизгодните варианти и да се организира обучение на здравните специалисти за тяхното преодоляване;
- тенденциите на самолечение и безрецептна употреба във времето – като цяло проучването на фармацевтичния пазар предоставя необходимата информация на производителите за определяне на техните бизнес и изследователски стратегии при разработване на нови лекарства;
- съответствие и разминаване между терапевтичната практика и предписване с научната им основа;
- проследяване на нерационалното предписване и употреба и свързаните с това причини, както и оценка на икономическите загуби за обществото от нерационалното предписване и употреба;
- оценка на въздействието на различни интервенции върху качеството и/или количеството на предписването и употребата – изключително важно е след като се вземат дадено решение за промяна в практиката на предписване и употреба да се разполага с надеждни методи за оценка на постигнатите резултати, което по същество е смисъла на фармакоикономическите проучвания;
- съотношението полза-риск и въздействието му върху терапията на населението – една голяма част от допълнителните разходи за терапия се дължат на развитието на НЛР спрямо използваните продукти и по тази причина включването на оценката на тези разходи позволява по-точно изчисляване на реалните икономически и социални ползи;
- въздействие на ранното и/или късно въвеждане на нови и/или генерични лекарства върху терапевтичната практика;
- лекарствата, като израз на здравната практика и очаквания на пациентите – цената на несъгласието и съгласието на пациентите, както и резултатите от агресивната пазарна политика на производителите.

Взаимодействие на ФИ и ЛУ

- ➤ при изграждане на образователни програми по лекарствена употреба;
- ➤ при формиране на терапевтични ръководства в болничната и амбулаторна практика;
- ➤ при икономическо обосноваване на критериите за избор на лекарства;
- ➤ при определяне на разходите за лекарства в здравните заведения и обществото;
- ➤ при терапевтично осмисляне на навиците на предписване и употреба;
- ➤ при изграждане на критерии за разрешаване употребата на лекарства;
- ➤ при разработване на пазарна политика на фирмите производители и оценка на резултатите от дейността им;
- ➤ при обосноваване на цените и стойността на лекарствената терапия;
- ➤ при прогнозиране на нуждите и употребата на специфични групи лекарства;
- ➤ за предоставяне на количествени и качествени данни за вземане на терапевтични и управленчески решения;
- ➤ при документиране на ключовата роля на икономиката и епидемиологията в медицината, за вземане на правилни фармакологични и терапевтични решения;

- Медицината и фармацията са комплексни дисциплини, в които търсенето на всестранно обяснение на съществуващите феномени е по-необходимо, отколкото проучването на познатите фактори и интервенции върху здравето на населението.